

Handläggare
Marie Svärd
Telefon: 0850809274

Till
Norrmalms stadsdelsnämnd
2022-09-22

Reviderade riktlinjer för handläggning av egenavgifter för vuxna i hem för vård eller boende (HVB), familjehem m.m.

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2022/697

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Norrmalms stadsdelsnämnd har blivit ombudda att yttra sig gällande en remiss av reviderade riktlinjer för handläggning av egenavgifter för vuxna i hem för vård eller boende (HVB), familjehem m.m.

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till de reviderade riktlinjerna. Förvaltningen föreslår ett förtydligande kring hur en bedömning av den enskildes betalningsförmåga ska gå till. Förtydligandet gäller även den ekonomiska bedömningen innan det blir aktuellt med talan till förvaltningsrätten gällande obetalda egenavgifter. Förvaltningen ser vidare ett behov av utbildningar gällande handläggning och bedömningar av egenavgifter för att säkerhetsställa likvärdig tillämpning i handläggningen av egenavgifter i staden.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från nämnden gällande en remiss av reviderade riktlinjer för handläggning av egenavgifter för vuxna i hem för vård eller boende (HVB), familjehem m.m. Nämndens yttrande ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast 2022-10-14.

Avgifter för vuxna i hem för vård eller boende (HVB), familjehem m.m. beslutades av kommunfullmäktige i budget 2000 och regleras årligen i samband med budget. Stockholms stads nuvarande riktlinjer för handläggning av egenavgifter för vuxna i hem för vård eller boende (HVB), familjehem m.m. antogs av kommunfullmäktige 2004-01-19 och uppdaterades 2012-12-17.

Riktlinjerna behandlar egenavgifter för insatser till vuxna personer aktuella inom individ- och familjeomsorgen (inklusive socialpsykiatri).

Ärendet

De reviderade riktlinjerna för handläggning av egenavgifter för vuxna i hem för vård eller boende (HVB), familjehem m.m. behandlar i likhet med nuvarande riktlinjer egenavgifter för insatser till vuxna personer aktuella inom individ- och familjeomsorgen (inklusive socialpsykiatri). Syftet med riktlinjerna är att de ska leda till en likvärdig tillämpning i handläggningen av egenavgifter i staden. I riktlinjerna framgår egenavgifterna för år 2022, vilka är de avgifter som gäller tills annat meddelas. Egenavgifterna kan komma att höjas utifrån kommunfullmäktiges beslut om taxa. Höjningen kommer i sådant fall att framgå av budget för 2023.

Egenavgift är den avgift som kommunen kan ta ut av den enskilde för en tjänst. I bestämmelserna om egenavgifter i socialtjänstlagen, skiljer man på stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär och andra stöd- och hjälpinsatser. Exempel på stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär är placering på behandlingshem, LVM-hem och familjehem för vård- och behandling. Exempel på andra stöd- och hjälpinsatser är placering på stöd- och omvårdnadsboenden i olika former, arbetskollektiv, skyddat boende och familjehem för stöd- och omvårdnadsinsats. Egenavgifter för stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär avser endast personer med ett missbruk. Egenavgifter för andra stöd- och hjälpinsatser avser personer som är placerade oavsett orsak.

I de reviderade riktlinjerna har dispositionen ändrats och nya avsnitt lagts till för att förtydliga handlägningsförfarandet och hanteringen av egenavgifter. Följande ändringar har genomförts mot nuvarande riktlinjer:

- Definitioner av hem för vård eller boende (HVB), familjehem och länkverksamheter tar tagits bort.
- Rutor med hänvisningar till Stockholms stads riktlinjer för Handläggning av ekonomiskt bistånd, Stockholms stads Avgiftssystem för stöd och service till personer med funktionsnedsättning under 65 år
- Tillämpningsanvisningar, Socialstyrelsens handbok Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten och Stockholms stads hemsida gällande god man och förvaltare har lagts till.
- Tabell för egenavgifter har uppdaterats och lagts in i riktlinjerna. I tabellen framgår egenavgifterna för år 2022. I riktlinjerna förtydligas att dessa är de avgifter som gäller

- fram tills annat meddelas och att egenavgifterna kan komma att höjas utifrån kommunfullmäktiges beslut om taxa.
- Information om avgiftsfria insatser har samlats i ett eget avsnitt.
 - Ett avsnitt om egenavgifter för olika målgrupper har lagts till. Målgrupperna är missbruk, avhoppare från kriminella grupperingar/nätverk och deltagare i sociala insatsgrupper (SIG), våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution och människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oavsett relation och socialpsykiatri.
 - Information om registrering av biståndsbeslut och beslut om egenavgift i IoF-modulen respektive FH-modulen i Sociala system har lagts till.
 - Ett avsnitt om förhållandet mellan biståndsbeslut och beslut om egenavgift har lagts till. I avsnittet framgår ett förtydligande om att biståndsbeslutet inte kan villkoras med att den enskilde betalar egenavgift.
 - Förslag på hur beslut om egenavgift enligt 8 kap. 1 § SoL, beslut om att helt efterge egenavgift enligt 9 kap. 4 § SoL och beslut om att delvis efterge egenavgift enligt 9 kap. 4 § SoL kan formuleras har lagts till.
 - Ändring gällande fakturering av egenavgift har genomförts. I nuvarande riktlinjer framgår att den enskilde, vid vård och behandling för missbruk, i normalfallet ska betala egenavgiften direkt till vårdgivaren efter beslut i respektive nämnd. Detsamma gäller vid upphandlad missbrukarvård för stöd- och omvårdnadsboende. Vid placering i några av socialförvaltningens boenden ska däremot stadsdelsförvaltningen betala hela placeringskostnaden till vårdgivaren. I dessa fall måste stadsdelsförvaltningen själv ta in egenavgiften från den enskilde. Vid upphandlade stöd och omvårdnadsboenden (HVB) inom socialpsykiatrin ska den enskilde betala egenavgiften till den placerande stadsdelsförvaltningen. I de reviderade riktlinjerna framgår att placerande stadsdelsförvaltning/Enheten för hemlösa alltid ska betala hela vårdavgiften (inklusive egenavgiften) till vårdgivaren och fakturera den enskilde beslutad egenavgift. I de fall den enskilde är berättigad till försörjningsstöd till egenavgiften kan det vara aktuellt med en intern fakturering till enhet för ekonomiskt bistånd, beroende på lokala rutiner. Motivering till ändringen är att ha en likadan hantering av betalning av egenavgift oavsett insats, målgrupp och vårdgivare av insatsen. Ändringen syftar även till att ha en likställighet med hantering av avgifter som inom funktionshinder- och äldreomsorgen. Vidare motiveras ändringen med att ha en samstämmighet

med upphandlingsdokumentet/avtalet med leverantörerna avseende insatser för personer med missbruk. Information om hur fakturering av egenavgift ska hanteras om plats bokats i förväg, om den enskilde är olovligen frånvarande, om den enskilde är planerat frånvarande och om den enskilde är inlagd på sjukhus har lagts till.

- Ett avsnitt om fakturering till personer i skyddat boende och personer som är avhoppare eller ingår i SIG har lagts till för att förtydliga ett säkerhetsperspektiv.
- Ett avsnitt om hur placering stadsdelsförvaltning/Enheten för hemlösa ska gå tillväga om den enskilde inte betalar beslutad egenavgift har lagts till.
- Ett avsnitt om intern samverkan mellan placering enhet och enhet för ekonomiskt bistånd har lagts till.
- En lathund för handläggning av egenavgifter har tagits fram och lagts till som bilaga till riktlinjerna.

Jämställdhetsanalys

Det finns könsskillnader inom de skilda verksamhetsområdena gällande andelen kvinnor och män som är aktuella för insatser där egenavgift för den enskilde tas ut. Män utgör majoriteten inom missbruk, socialpsykiatri, avhoppare och SIG medan kvinnor utgör majoriteten inom våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom socialtjänstavdelningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till de reviderade riktlinjerna. Det är bra att det förtydligas vad som gäller för olika målgrupper. Det är även gynnsamt att det fastläggs att stadsdelsförvaltningen betalar både vårdavgift och egenavgift till vårdgivaren och fakturerar den enskilde beslutad egenavgift.

I riktlinjerna är det beskrivet att en bedömning av den enskildes betalningsförmåga ska göras i samband med att egenavgiften fastställs. Förvaltningen föreslår ett förtydligande kring hur en bedömning av den enskildes betalningsförmåga ska gå till. En möjlighet är att förvaltningen begär in underlag likt det som görs för omsorgsavgifter inom äldreomsorgen och då skulle det behöva göras inkomstberäkningar som inte stöds i modulen för verksamhetssystemet. En farhåga är att det i vissa fall kan bli svårt att få in underlag från enskild och en svårighet gällande sekretess om det inhämtas underlag direkt från annan myndighet.

Gällande egenavgifter för personer utsatta för våld i nära relationer som är placerade på ett skyddat boende så har förvaltningen tidigare informerats om att inte ta ut egenavgift den första månaden. Det står inget om det i den nya riktlinjerna så förvaltningen förutsätter att egenavgiften ska betalas även den första månaden. Förvaltningen instämmer i att det behövs lokala rutiner för fakturering till personer i skyddat boende så att vistelseadress skyddas.

Om den enskilde inte betalar beslutad egenavgift ska stadsdelsnämnden göra en ekonomisk bedömning innan talan väcks till förvaltningsrätten. Förvaltningen föreslår att det beskrivs i riktlinjerna hur en sådan bedömning ska göras.

Förvaltningen ser vidare ett behov av utbildningar gällande handläggning och bedömningar av egenavgifter för att säkerhetsställa likvärdig tillämpning i handläggningen av egenavgifter i staden.

Jesper Ackinger
stadsdelsdirektör

Norrmalms stadsdelsförvaltning

Anders Forsberg
Avdelningschef

Norrmalms stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Reviderade riktlinjer för handläggning av egenavgifter för vuxna i hem för vård eller boende (HVB), familjehem m.m
2. Bilaga 1 - Lathund egenavgifter
3. Bilaga 2 - Riktlinjer för handläggning av egenavgifter för vuxna i hem för vård eller boende (HVB), familjehem m.m.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Jesper Ackinger, stadsdelsdirektör	2022-09-08
Anders Forsberg, Avdelningschef	2022-09-08